

PRZEWODNIK WIZUALNY

ATLAS WIZUALNY WAD BUDOWY I SYGNAŁÓW OSTRZEGAWCZYCH

*Szybkie rozpoznawanie wad budowy, postawy kończyn,
umięśnienia i sygnałów ostrzegawczych u bydła mięsnego*

PRZY ZAKUPIE, SELEKCJI I BRAKOWANIU

Zakup - selekcja - brakowanie - cielaki, opasy, buhaje i krowy mamki

Spis treści

Jak korzystać z tego atlasu	2
Legenda: jak czytać poziom istotności wady	2
Przypomnienie: siedem liter metody EPMURAS	3
Ograniczenia tego atlasu	3
CZĘŚĆ 1: Wady budowy ciała, dojrzewania i umięśnienia	4
CZĘŚĆ 2: Wady okolicy pępkowej (cecha U)	9
CZĘŚĆ 3: Wady postawy kończyn (cecha A)	12
CZĘŚĆ 4: Wady rasowe i płciowe (cechy R, S)	18
CZĘŚĆ 5: Ocena kondycji ciała (BCS) atlas wizualny	21
CZĘŚĆ 6: Ogólne sygnały ostrzegawcze zdrowotne	24
ZAKOŃCZENIE: Tabela zbiorcza wszystkich wad	29

Jak korzystać z tego atlasu

Ten atlas jest narzędziem szybkiej konsultacji, a nie kolejnym podręcznikiem do przeczytania od deski do deski.

Każda wada opisana na kolejnych stronach ma tę samą, powtarzalną strukturę: prosty diagram poglądowy, krótkie wyjaśnienie na czym polega wada, dlaczego ma znaczenie ekonomiczne lub zdrowotne, oraz konkretną wskazówkę, co zrobić, gdy ją zauważysz. Trzymaj ten atlas pod ręką podczas zakupu, selekcji lub przeglądu stada i sięgaj do konkretnej strony w chwili wątpliwości, zamiast polegać na pamięci.

Atlas jest naturalnym uzupełnieniem przewodnika Jak oceniać bydło mięsne i metody EPMURAS: tam znajdziesz pełne wyjaśnienie logiki każdej cechy, tutaj znajdziesz szybki, wizualny słownik konkretnych wad do rozpoznania w terenie.

Legenda: jak czytać poziom istotności wady

Każda wada w tym atlasie oznaczona jest jednym z trzech kolorów, ułatwiających błyskawiczną ocenę powagi sytuacji bez czytania całego opisu.

Oznaczenie	Znaczenie	Zalecane działanie
Zielony - OBSERWUJ	Cecha prawidłowa lub wada minimalna	Brak działania, ewentualnie odnotuj w karcie oceny
Bursztynowy - OSTROŻNIE	Wada umiarkowana, zależna od kontekstu	Sprawdź kontekst (wiek, rasę, cel zakupu) przed decyzją
Czerwony - POWAŻNA WADA	Wada poważna lub dyskwalifikująca	Rozważ natychmiastowe brakowanie lub rezygnację z zakupu

Przypomnienie: siedem liter metody EPMURAS

Ten atlas jest zorganizowany według siedmiu liter metody EPMURAS, opisanej szczegółowo w głównym przewodniku. Poniższa tabela to skrócone przypomnienie, przydatne przy nawigacji po kolejnych częściach atlasu.

Litera	Obszar oceny	Część atlasu
E, P, M	Budowa ciała, wczesność dojrzewania, umięśnienie	Część 1
U	Okolica pępkowa	Część 2
A	Postawa kończyn	Część 3
R, S	Cechy rasowe i płciowe	Część 4
BCS	Kondycja ciała (skala uzupełniająca)	Część 5
-	Ogólne sygnały ostrzegawcze zdrowotne	Część 6

WSTĘP

Ograniczenia tego atlasu

Diagramy w tym atlasie są uproszczonymi schematami poglądowymi, a nie fotografiami: ich celem jest szybkie przywołanie w pamięci charakterystycznego kształtu danej wady, a nie zastąpienie bezpośredniej obserwacji zwierzęcia. Zawsze weryfikuj podejrzaną wadę bezpośrednio na żywym zwierzęciu, patrząc z kilku stron i, jeśli to możliwe, obserwując je w ruchu.

Ten atlas nie zastępuje badania weterynaryjnego. Wady i sygnały ostrzegawcze oznaczone kolorem czerwonym, szczególnie te dotyczące zdrowia ogólnego opisane w części szóstej, zawsze zasługują na konsultację z lekarzem weterynarii przed podjęciem ostatecznej decyzji zakupowej lub hodowlanej.

CZĘŚĆ 1

Wady budowy ciała, dojrzewania i umięśnienia

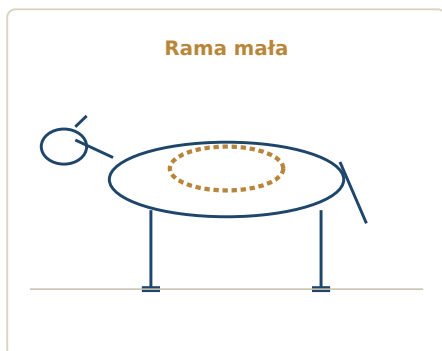

*Cechy E, P i M metody EPMURAS: pierwszy filar oceny,
odpowiadający na pytanie, czy zwierzę efektywnie produkuje mięso.*

CZĘŚĆ 1 - WADY E, P, M

Rama ciała wyraźnie za mała

OSTROŻNIE

Widok boczny

CO TO JEST

Zwierzę o wymiarach szkieletowych wyraźnie poniżej przeciętnej dla swojego wieku i rasy: krótki tułów, niska wysokość w kłębie, wąska klatka piersiowa.

DLACZEGO TO WAŻNE

Niska rama ciała oznacza niższy pułap masy dojrzałej. Może być pożądana w systemach o krótkim cyklu produkcyjnym, ale ogranicza całkowitą wydajność tuszy w systemach nastawionych na wyższą masę końcową.

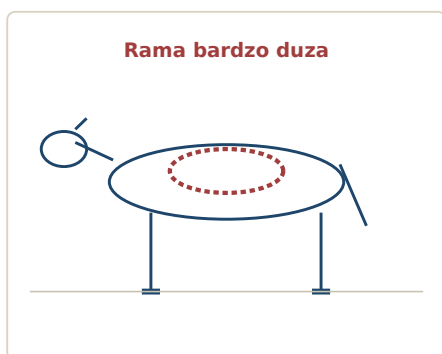
CO ROBIĆ

Sprawdź, czy mała rama odpowiada celowi zakupu. Dla opasu szybkiego tuczu może być akceptowalna, dla buhaja rozródowego wysokiej klasy zwykle nie.

CZĘŚĆ 1 - WADY E, P, M

Rama ciała wyraźnie za duża

OSTROŻNIE

Widok boczny

CO TO JEST

Zwierzę o wymiarach szkieletowych wyraźnie powyżej przeciętnej: długi, wysoki tułów, dominujący wzrostem nad resztą grupy porównawczej.

DLACZEGO TO WAŻNE

Bardzo duża rama oznacza wyższy koszt utrzymania przez całe życie zwierzęcia, dłuższy czas dochodzenia do dojrzałości rzeźnej i, w stadzie matek, wyższy koszt jałowych dni w roku bez proporcjonalnie wyższej wartości cielęcia.

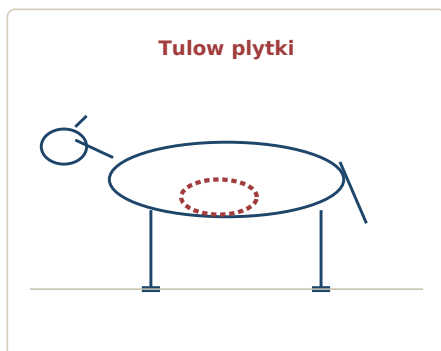
CO ROBIĆ

W stadzie krów mamek traktuj to jako sygnał ostrożności, nie automatyczną wadę. Zestaw z oceną wczesności dojrzewania i umięśnienia przed decyzją.

CZĘŚĆ 1 - WADY E, P, M

Płytki, workowaty tułów (opóźniona wczesność dojrzewania)

OSTROŻNIE

Widok boczny

CO TO JEST

Tułów płytki w stosunku do długości nóg, ze zwierzęciem sprawiającym wrażenie wysoko postawionego, z wyraźnym prześwitem pod brzuchem.

DLACZEGO TO WAŻNE

To wizualny sygnał opóźnionej wczesności dojrzewania (P): zwierzę potrzebuje więcej czasu i więcej paszy, aby osiągnąć właściwy stopień wykończenia tuszy niż rówieśnik o głębszym tułowiu.

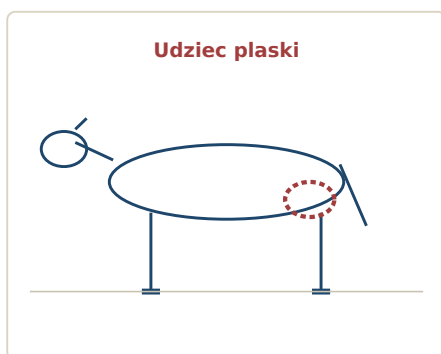
CO ROBIĆ

Sprawdź, czy płytki tułów nie wynika z chwilowego niedożywienia (sprawdź BCS, część 5) zamiast trwałej cechy budowy, zanim wybrakujesz zwierzę.

CZĘŚĆ 1 - WADY E, P, M

Płaski udziec (brak umięśnienia w tylnej ćwiartce)

POWAŻNA WADA

Widok tylny

CO TO JEST

Brak widocznej wypukłości mięśniowej w okolicy udźca, płaska lub wręcz wklęsła linia od biodra do stawu skokowego.

DLACZEGO TO WAŻNE

Udziec to jeden z trzech obszarów decydujących najsilniej o wartości handlowej tuszy. Płaski udziec oznacza niższy udział mięsa w najcenniejszym elemencie tuszy, niezależnie od ogólnej masy zwierzęcia.

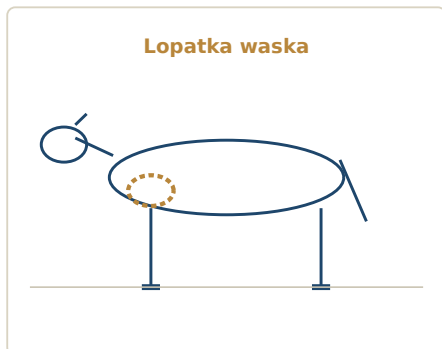
CO ROBIĆ

Oceń zwierzę w ruchu, z tyłu: wypukłość mięśniowa jest łatwiej widoczna podczas chodu niż w bezruchu. Jeśli defekt się potwierdza, obniż ocenę M.

CZĘŚĆ 1 - WADY E, P, M

Wąska łopatka i słabe umięśnienie przednie

OSTROŻNIE

Widok przedni

CO TO JEST

Wąska, płaska łopatka i wąska klatka piersiowa widziana z przodu zwierzęcia, bez wyraźnej wypukłości mięśniowej po obu stronach mostka.

DLACZEGO TO WAŻNE

Choć przednia ćwiartka jest mniej wartościowa niż udziec, jej słabe umięśnienie zwykle towarzyszy ogólnie niższej wydajności tuszy i może sygnalizować ograniczoną pojemność klatki piersiowej.

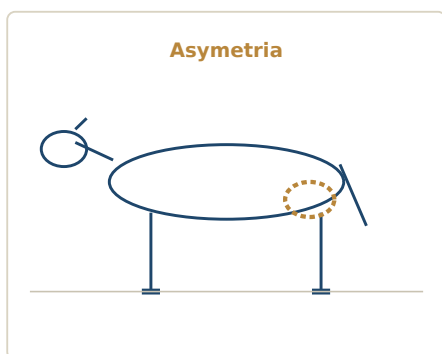
CO ROBIĆ

Zestaw tę obserwację z oceną z tyłu (udziec). Jeśli obie partie są słabe, potraktuj to jako spójny sygnał niskiego umięśnienia ogólnego, nie przypadek.

CZĘŚĆ 1 - WADY E, P, M

Asymetria umięśnienia między lewą a prawą stroną

OSTROŻNIE

Widok tylny

CO TO JEST

Wyraźna różnica w objętości mięśni między lewą a prawą stroną ciała, najłatwiej widoczna przy porównaniu obu udźców z pozycji bezpośrednio za zwierzęciem.

DLACZEGO TO WAŻNE

Asymetria rzadko wynika z genetyki. Częściej sygnalizuje przebytą kontuzję, przewlekłą kulawiznę jednej kończyny lub problem neurologiczny, które mogą wpływać na przyszłą wydajność i zdrowie zwierzęcia.

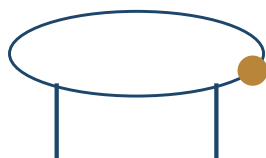
CO ROBIĆ

Sprawdź chód zwierzęcia i historię ewentualnych urazów. Wyraźna, niewyjaśniona asymetria zasługuje na konsultację weterynaryjną przed zakupem.

Zbyt wczesne, nadmierne otluszczenie maskujące budowę

OSTROŻNIE

BCS 5

BCS bardzo wysoki

CO TO JEST

Zwierzę intensywnie żywione, o grubej okrywie tłuszczowej, które sprawia wrażenie głęboko zbudowanego i wczesnie dojrzewającego wyłącznie z powodu tłuszczu, a nie rzeczywistej struktury szkieletu.

DLACZEGO TO WAŻNE

Ocena wczesności dojrzewania (P) i umięśnienia (M) wykonana bez uwzględnienia BCS może być mylnie zawyżona, prowadząc do przepłacenia za zwierzę o niższym rzeczywistym potencjale genetycznym.

CO ROBIĆ

Zawsze notuj BCS obok ocen E, P i M. Przy bardzo wysokim BCS zachowaj ostrożność w interpretacji pozornie dobrej wczesności dojrzewania.

CZĘŚĆ 2

Wady okolicy pępkowej (cecha U)

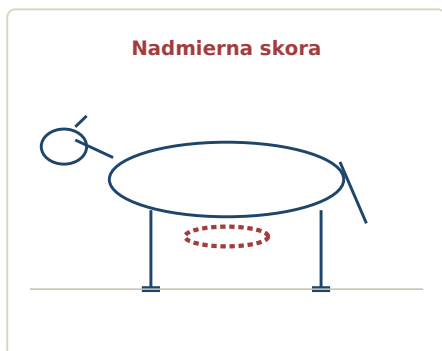

*Drugi filar metody EPMURAS: zdolność zwierzęcia
do funkcjonowania w warunkach pastwiskowych przez lata pracy.*

CZĘŚĆ 2 - WADY U

Nadmierna, zwisająca skóra pępkowa

OSTROŻNIE

Widok boczny

CO TO JEST

Duży, luźno zwisający fałd skórny w dolnej części tułowia, sięgający wyraźnie poniżej linii brzucha, widoczny w spoczynku i w ruchu.

DLACZEGO TO WAŻNE

Nadmiernie zwisająca skóra zaczepia o krzewy i wysoką roślinność podczas wypasu, zwiększając ryzyko zranień, infekcji i strat energetycznych związanych z gojeniem.

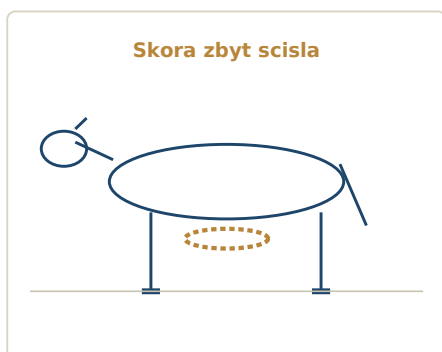
CO ROBIĆ

Sprawdź, czy zwierzę nosi ślady wcześniejszych zranień w tej okolicy. U ras europejskich (*Bos taurus*) ta wada ma mniejsze znaczenie niż u ras zebu.

CZĘŚĆ 2 - WADY U

Zbyt mała ilość skóry pępkowej u ras zebu

OSTROŻNIE

Widok boczny

CO TO JEST

U ras z udziałem genów zebu: napięta, ściśle przylegająca skóra w okolicy pępkowej, bez typowego dla tych ras fałdu skórniego.

DLACZEGO TO WAŻNE

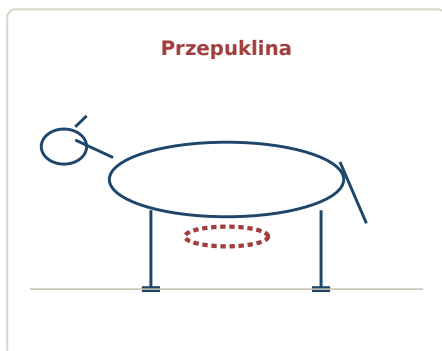
U bydła zebu luźna skóra pępkowa pełni funkcję termoregulacyjną, zwiększając powierzchnię oddawania ciepła w gorącym klimacie. Jej brak może ograniczać tolerancję zwierzęcia na wysokie temperatury.

CO ROBIĆ

Znaczenie tej wady rośnie w gorącym, wilgotnym klimacie i maleje w klimacie umiarkowanym. Zestaw z tolerancją na stres cieplny obserwowaną w terenie.

CZĘŚĆ 2 - WADY U

Przepuklina pępkowa POWAŻNA WADA

Widok boczny

CO TO JEST

Widoczne, miękkie uwypuklenie w okolicy pępka, wynikające z niecałkowitego zamknięcia się pierścienia pępkowego po urodzeniu, czasem powiększające się z wiekiem lub pod wysiłkiem.

DLACZEGO TO WAŻNE

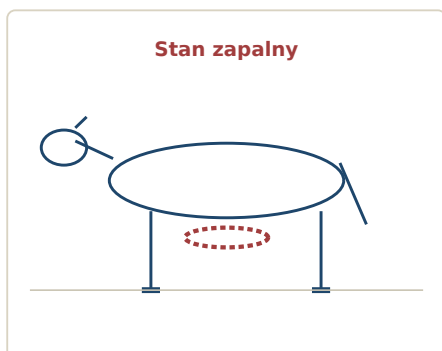
Przepuklina pępkowa jest wadą wrodzoną o komponentie dziedzicznym i, w zależności od rozmiaru, może wymagać interwencji chirurgicznej oraz dyskwalifikuje zwierzę z hodowli zarodowej ze względu na ryzyko przekazania wady potomstwu.

CO ROBIĆ

Zawsze skonsultuj z lekarzem weterynarii przed zakupem zwierzęcia z widoczną przepukliną. Nigdy nie kwalifikuj takiego zwierzęcia do rozrodu.

CZĘŚĆ 2 - WADY U

Zapalenie lub uraz w okolicy pępkowej u młodych cieląt POWAŻNA WADA

Widok boczny

CO TO JEST

Obrzęk, zaczerwienienie, wyciek lub bolesność w okolicy pępka u młodego cielęcia, zwykle w pierwszych tygodniach życia.

DLACZEGO TO WAŻNE

Nieleczone zakażenie pępka u cielęcia może rozprzestrzenić się na stawy lub narządy wewnętrzne, prowadząc do poważnych, trwałych konsekwencji zdrowotnych i wolniejszego wzrostu w kolejnych miesiącach.

CO ROBIĆ

Wymaga natychmiastowej konsultacji weterynaryjnej. Nie kupuj cielęcia z aktywnym stanem zapalnym pępka bez wcześniejszego leczenia i potwierdzenia wygojenia.

CZĘŚĆ 3

Wady postawy kończyn (cecha A)

*Najbogatsza część atlasu: aparat ruchu decyduje
o długowieczności użytkowej zwierzęcia w stadzie.*

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Kończyna słupowata (staw skokowy zbyt prosty)

OSTROŻNIE

Staw skokowy

CO TO JEST

Staw skokowy ustawiony zbyt prosto, powyżej około 160 stopni, przez co kończyna sprawia wrażenie sztywnego słupa podczas ruchu.

DLACZEGO TO WAŻNE

Zbyt prosty staw skokowy ogranicza naturalną amortyzację wstrząsów podczas chodu, przyspieszając zwyrodnienie stawu i skracając długowieczność użytkową zwierzęcia.

CO ROBIĆ

Obserwuj zwierzę w ruchu: sztywny, mało elastyczny chód potwierdza wadę. Unikaj kwalifikowania takich zwierząt do wieloletniej pracy w stadzie.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Kończyna sierpowata (staw skokowy zbyt ostry)

OSTROŻNIE

Staw skokowy

CO TO JEST

Staw skokowy nadmiernie zgięty, poniżej około 140 stopni, nadający kończynie charakterystyczny, sierpowaty kształt widoczny z boku.

DLACZEGO TO WAŻNE

Nadmierne zgięcie stawu skokowego przeciąża więzadła podczas długotrwałego ruchu i zwiększa ryzyko kontuzji przy szybkim chodzie lub bieganii.

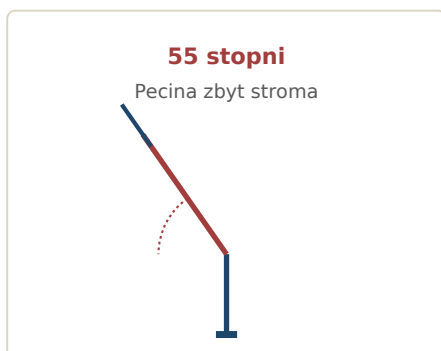
CO ROBIĆ

Sprawdź, czy wada nasila się z wiekiem zwierzęcia. U młodych zwierząt niewielkie sierpowate ustawienie bywa akceptowalne, jeśli nie postępuje.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Pęcina zbyt stroma

OSTROŻNIE

Kąt pęciny

CO TO JEST

Pęcina ustawiona zbyt pionowo, powyżej około 50 stopni, sprawiająca wrażenie sztywnej, mało elastycznej kończyny dolnej.

DLACZEGO TO WAŻNE

Zbyt stroma pęcina przenosi wstrząsy bezpośrednio na staw skokowy i kopyto, zamiast je amortyzować, co z czasem przyspiesza zużycie tych struktur.

CO ROBIĆ

Zwróć uwagę na sposób stawiania kończyny podczas chodu: wyraźne, twarde uderzenia racicy o podłoże potwierdzają zbyt sztywną pęcinę.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Pęcina zbyt płaska

OSTROŻNIE

CO TO JEST

Pęcina ustawiona zbyt poziomo, poniżej około 40 stopni, przez co kończyna wygina się nadmiernie pod ciężarem ciała podczas stania i chodu.

DLACZEGO TO WAŻNE

Nadmiernie płaska pęcina ugina się zbyt mocno pod obciążeniem, powodując szybsze zmęczenie mięśni i więzadeł oraz zwiększone ryzyko urazu przy długotrwałym staniu na twardym podłożu.

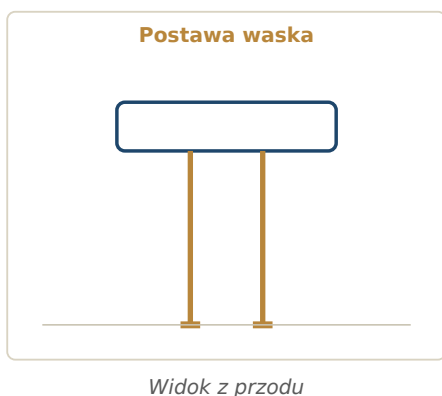
CO ROBIĆ

Częściej spotykana u starszych zwierząt jako efekt naturalnego rozluźnienia więzadeł. U młodych zwierząt zasługuje na dodatkową czujność.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Postawa wąska kończyn przednich

OSTROŻNIE

CO TO JEST

Kończyny przednie ustawione zbyt blisko siebie, często z raciami skierowanymi na zewnątrz, widoczne z pozycji bezpośrednio przed zwierzęciem.

DLACZEGO TO WAŻNE

Wąska postawa przeciąża zewnętrzną część racicy, przyspieszając jej nierównomierne ścieranie i zwiększając ryzyko kulawizny przy długotrwałym użytkowaniu.

CO ROBIĆ

Sprawdź symetrię zużycia obu racic tej samej kończyny. Wyraźna różnica potwierdza problem wynikający z wadliwej postawy.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Postawa szeroka kończyn przednich

OSTROŻNIE

CO TO JEST

Nadmierny rozstaw kończyn przednich, sprawiający wrażenie zbyt szerokiej podstawy w stosunku do szerokości klatki piersiowej.

DLACZEGO TO WAŻNE

Nadmiernie szeroka postawa obciąża staw nadgarstkowy i ogranicza swobodę ruchu podczas szybszego chodu, zwiększając zużycie energii przy przemieszczaniu się po pastwisku.

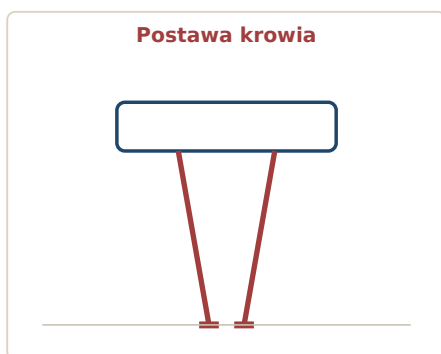
CO ROBIĆ

Oceń w zestawieniu z ogólną szerokością klatki piersiowej: u zwierząt o naturalnie szerokiej klatce piersiowej niewielka szerokość postawy jest proporcjonalna i nie stanowi wady.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Postawa krowia (iksowata) kończyn tylnych

POWAŻNA WADA

Widok z tyłu

CO TO JEST

Stawy skokowe skierowane do wewnątrz, z racicami skierowanymi na zewnątrz, nadające kończynom tylnym charakterystyczny, iksowaty kształt widziany od tyłu.

DLACZEGO TO WAŻNE

Ta wada obciąża więzadła przyśrodkowe stawu skokowego i jest jedną z najczęstszych przyczyn przedwczesnego kończenia kariery rozrodczej krów i buhajów w stadzie.

CO ROBIĆ

Traktuj wyraźną postawę krowią jako poważne ostrzeżenie, szczególnie u zwierząt przeznaczonych do wieloletniej pracy w stadzie zarodowym.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Postawa zbyt szeroka kończyn tylnych

OSTROŻNIE

Widok z tyłu

CO TO JEST

Kończyny tylne ustawione nadmiernie daleko od siebie, z widocznym rozstawem przekraczającym szerokość zadu zwierzęcia.

DLACZEGO TO WAŻNE

Nadmierny rozstaw obciąża zewnętrzną część stawu skokowego i utrudnia płynny chód na długich dystansach, typowy dla systemów pastwiskowych ekstensywnych.

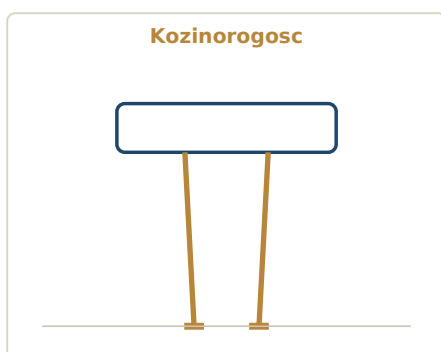
CO ROBIĆ

Obserwuj zwierzę podczas dłuższego marszu, jeśli to możliwe: wada często ujawnia się wyraźniej po przejściu większego dystansu.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Kozinorogość (rotacja racic do wewnątrz)

OSTROŻNIE

Widok z przodu

CO TO JEST

Racice skręcone do wewnątrz w stosunku do osi kończyny, nadające zwierzęciu charakterystyczny, koślawy sposób stawiania nóg.

DLACZEGO TO WAŻNE

Rotacja racic zmienia rozkład obciążenia na ich powierzchni i z czasem prowadzi do nierównomiernego wzrostu rogu racicowego oraz zwiększonego ryzyka kulawizny.

CO ROBIĆ

Sprawdź historię pielęgnacji racic zwierzęcia: regularne przycinanie może częściowo maskować, ale nie eliminuje przyczyny wady.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Rotacja racic na zewnątrz

OSTROŻNIE

Widok z przodu

CO TO JEST

Racice skrócone na zewnątrz w stosunku do osi kończyny, przeciwieństwo kozinorogoci, również zaburzające prawidłowy rozkład obciążenia.

DLACZEGO TO WAŻNE

Podobnie jak rotacja do wewnątrz, ta wada przyspiesza nierównomierne ścieranie racic i zwiększa ryzyko problemów z postawą kończyn w miarę starzenia się zwierzęcia.

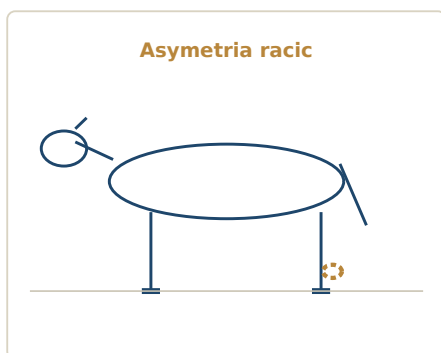
CO ROBIĆ

Oceń symetrię wielkości obu racic tej samej kończyny jako dodatkowy sygnał potwierdzający długotrwałe nieprawidłowe obciążenie.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Asymetria wielkości racic

OSTROŻNIE

Widok boczny

CO TO JEST

Wyraźna różnica wielkości między racicą wewnętrzną a zewnętrzną tej samej kończyny, widoczna przy uważnym oglądzie od przodu lub od tyłu.

DLACZEGO TO WAŻNE

Asymetria racic towarzyszy zwykle nieprawidłowej postawie kończyny: nierównomierne obciążenie przyspiesza wzrost rogu racicowego po jednej stronie bardziej niż po drugiej.

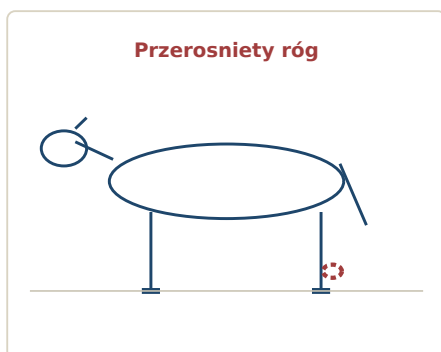
CO ROBIĆ

Traktuj jako wskazówkę do dokładniejszej oceny całej postawy kończyny, a nie jako izolowaną, niezależną wadę.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Nadmierny przerost rogu racicowego

OSTROŻNIE

Widok boczny

CO TO JEST

Róg racicowy narośnięty wyraźnie ponad typową długość, zmieniający kąt ustawienia całej kończyny i wymagający częstej korekty pielęgnacyjnej.

DLACZEGO TO WAŻNE

Zbyt szybki, nadmierny przerost rogu racicowego bywa cechą dziedziczną w niektórych liniach hodowlanych i zwiększa koszt pielęgnacji racic w całym stadzie potomnym, jeśli zwierzę trafi do rozrodu.

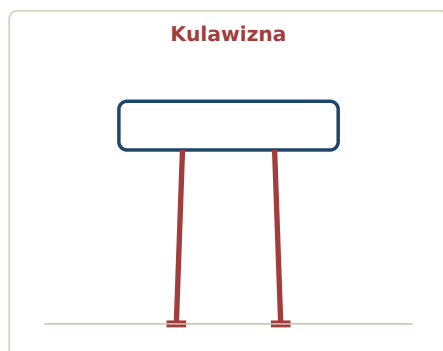
CO ROBIĆ

Sprawdź, czy przerost występuje mimo normalnych warunków ścierania (nawierzchnia, ruch). Jeśli tak, potraktuj jako możliwą cechę dziedziczną.

CZĘŚĆ 3 - WADY A

Widoczna kulawizna podczas chodu

POWAŻNA WADA

Obserwacja w ruchu

CO TO JEST

Nierówny, asymetryczny chód z widocznym unikaniem pełnego obciążenia jednej z kończyn, spowolnionym tempem lub kiwaniem głową przy każdym kroku.

DLACZEGO TO WAŻNE

Kulawizna może wynikać z urazu przejściowego, infekcji racicy lub trwałej wady strukturalnej. Niezależnie od przyczyny, ogranicza zdolność zwierzęcia do efektywnego wykorzystania pastwiska i wpływa na jego kondycję.

CO ROBIĆ

Zawsze sprawdź, czy kulawizna jest świeża (możliwy uraz, wymaga obserwacji po kilku dniach) czy przewlekła (bardziej prawdopodobna wada strukturalna, wymaga konsultacji weterynaryjnej przed zakupem).

CZĘŚĆ 4

Wady rasowe i płciowe (cechy R, S)

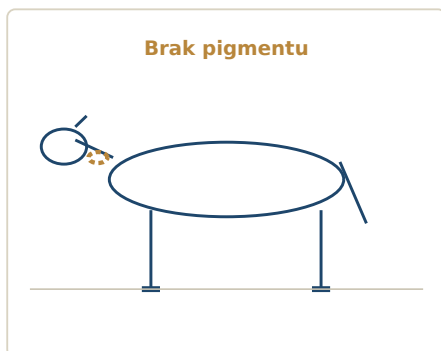

*Trzeci filar metody EPMURAS: zdolność zwierzęcia
do przekazania pożądanых cech potomstwu.*

CZĘŚĆ 4 - WADY R, S

Brak pigmentacji skóry wokół oczu

OSTROŻNIE

Widok boczny

CO TO JEST

Jasna, pozbawiona pigmentu skóra w okolicy oczu i powiek, najczęściej u ras o białych partiach głowy, takich jak Hereford.

DLACZEGO TO WAŻNE

Brak pigmentu w tej okolicy zwiększa ryzyko poparzenia słonecznego oraz zmian nowotworowych powiek i spojówek przy długotrwałej ekspozycji na silne nasłonecznienie.

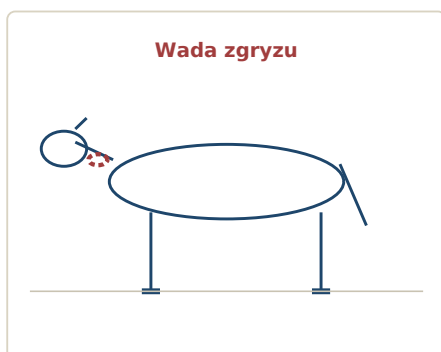
CO ROBIĆ

Sprawdź, czy w okolicy oczu nie ma już wczesnych zmian skórnych. U zwierząt hodowlanych z tej grupy warto monitorować tę okolicę regularnie co sezon.

CZĘŚĆ 4 - WADY R, S

Dyskwalifikujące wady zgryzu

POWAŻNA WADA

Widok boczny

CO TO JEST

Nieprawidłowe zamknięcie szczęki i żuchwy: zgryz wyraźnie cofnięty lub wysunięty, utrudniający prawidłowe pobieranie i przeżuwanie paszy.

DLACZEGO TO WAŻNE

Poważna wada zgryzu ogranicza efektywność pobierania paszy przez całe życie zwierzęcia, co przekłada się na wolniejszy wzrost i wyższy koszt utrzymania na kilogram przyrostu.

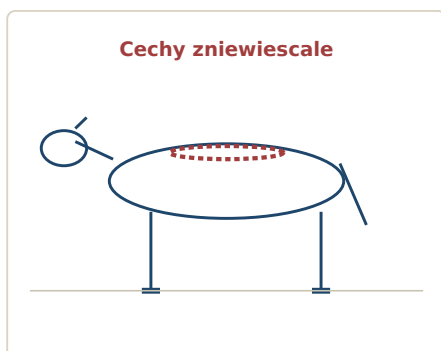
CO ROBIĆ

Sprawdź zgryz u każdego młodego zwierzęcia rozważanego do hodowli zarodkowej. Wyrażna wada dyskwalifikuje zwierzę z dalszego rozrodu.

CZĘŚĆ 4 - WADY R, S

Odwrócony dymorfizm płciowy u samca

POWAŻNA WADA

Widok boczny

CO TO JEST

Buhaj o cechach zniewiescałych: drobna głowa, słabo rozwinięty kark, brak typowej masywności sylwetki oczekiwanej u dojrzałego samca.

DLACZEGO TO WAŻNE

Cechy te często towarzyszą obniżonej jakości nasienia i słabszemu popędowi płciowemu, co bezpośrednio ogranicza skuteczność rozrodczą buhaja w stadzie.

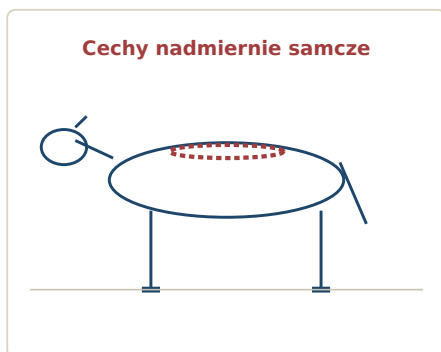
CO ROBIĆ

Traktuj jako silny sygnał do pełnego badania andrologicznego przed zakwalifikowaniem buhaja do rozrodu, niezależnie od pozostałych ocen.

CZĘŚĆ 4 - WADY R, S

Odwrócony dymorfizm płciowy u samicy

POWAŻNA WADA

Widok boczny

CO TO JEST

Samica o cechach nadmiernie samczych: ciężka głowa, gruba szyja, kanciasta, surowa budowa ciała odbiegająca od typowej żeńskiej delikatności.

DLACZEGO TO WAŻNE

Te cechy często towarzyszą zaburzeniom cyklu rujowego i trudnościom z zajściem w ciążę, obniżając realną wartość rozrodczą samicy niezależnie od pozostałych atutów budowy.

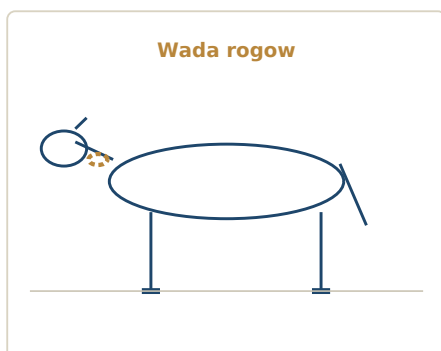
CO ROBIĆ

Sprawdź historię rozrodczą, jeśli dostępna. Przy braku danych traktuj jako sygnał ostrożności przy kwalifikacji do stada matek.

CZĘŚĆ 4 - WADY R, S

Wady rogów u ras rogatych

OSTROŻNIE

Widok boczny

CO TO JEST

Nieprawidłowy kształt, asymetria lub kierunek wzrostu rogów w stosunku do standardu danej rasy rogatej, czasem z rogiem wrastającym w kierunku głowy.

DLACZEGO TO WAŻNE

Poza znaczeniem czysto rasowym, róg wrastający w niewłaściwym kierunku stanowi realne zagrożenie zranienia samego zwierzęcia lub innych sztuk w stadzie.

CO ROBIĆ

Róg wrastający w kierunku głowy lub oka wymaga pilnej interwencji weterynaryjnej niezależnie od wartości hodowlanej zwierzęcia.

CZĘŚĆ 5

Ocena kondycji ciała (BCS) atlas wizualny

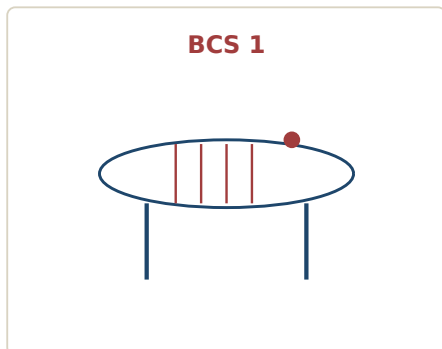

*Pięć poziomów kondycji ciała, uzupełniających metodę EPMURAS
niezależną oceną aktualnego stanu odżywienia zwierzęcia.*

CZĘŚĆ 5 - BCS

BCS 1: wychudzenie skrajne

POWAŻNA WADA

BCS 1

CO TO JEST

Żebra, kręgi i guzy biodrowe ostro widoczne pod skórą, całkowity brak wyczuwalnej tkanki tłuszczowej pokrywającej szkielet.

DLACZEGO TO WAŻNE

Skrajne wychudzenie ogranicza płodność, odporność immunologiczną i zdolność zwierzęcia do przetrwania dodatkowego stresu, takiego jak transport czy zmiana żywienia.

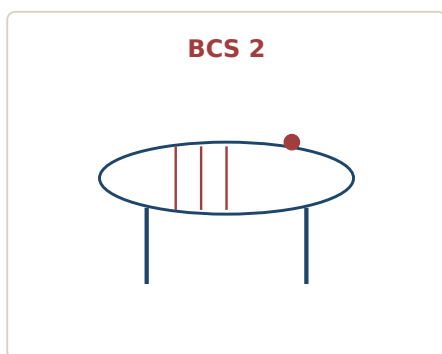
CO ROBIĆ

Wymaga pilnej poprawy żywienia i wykluczenia przyczyny chorobowej (pasożyty, choroba przewlekła) przed jakąkolwiek oceną wartości hodowlanej.

CZĘŚĆ 5 - BCS

BCS 2: wychudzenie umiarkowane

OSTROŻNIE

BCS 2

CO TO JEST

Żebra nadal wyraźnie widoczne, cienka warstwa tkanki miękkiej wzdłuż grzbietu, sylwetka wyraźnie szczuplejsza niż optymalna.

DLACZEGO TO WAŻNE

Niska kondycja ciała może maskować rzeczywisty potencjał umięśnienia i wczesności dojrzewania zwierzęcia, prowadząc do zaniżonej oceny EPMURAS.

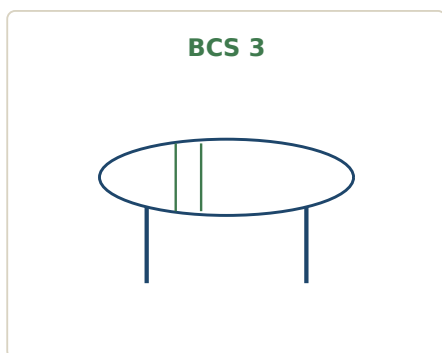
CO ROBIĆ

Rozważ ponowną ocenę po poprawie żywienia, zanim podejmiesz decyzję o wybrakowaniu zwierzęcia wyłącznie na podstawie aktualnego wyglądu.

CZĘŚĆ 5 - BCS

BCS 3: kondycja optymalna

OBSERWUJ

BCS 3

CO TO JEST

Sylwetka harmonijna, żebra wyczuwalne dotykiem przy lekkim nacisku, lecz niewidoczne wzrokowo z odległości.

DLACZEGO TO WAŻNE

To poziom referencyjny, przy którym ocena EPMURAS najlepiej odzwierciedla rzeczywisty potencjał genetyczny zwierzęcia, bez zniekształcenia przez niedożywienie lub nadmierne otluszczenie.

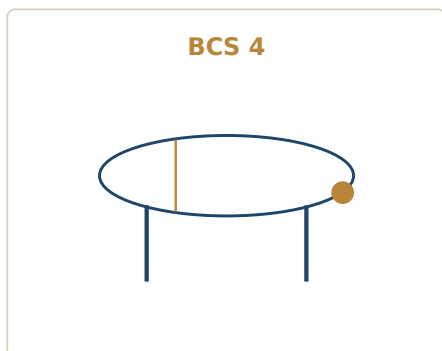
CO ROBIĆ

Brak działania: to poziom docelowy dla większości zwierząt ocenianych pod kątem zakupu lub selekcji hodowlanej.

CZĘŚĆ 5 - BCS

BCS 4: kondycja podwyższona

OSTROŻNIE

BCS 4

CO TO JEST

Linia grzbietu zaokrąglona, żebra trudne do wyczucia bez mocniejszego nacisku, widoczna warstwa tłuszczu podskórnego.

DLACZEGO TO WAŻNE

Podwyższona kondycja może sztucznie zawyżać ocenę wczesności dojrzewania (P), maskując rzeczywistą głębokość tułowia wynikającą z budowy szkieletu.

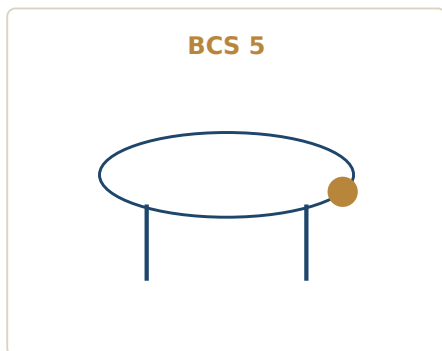
CO ROBIĆ

Przy ocenie P i M zachowaj ostrożność: sprawdź, czy pozorna głębokość tułowia utrzyma się po ewentualnej redukcji kondycji.

CZĘŚĆ 5 - BCS

BCS 5: otyłość

POWAŻNA WADA

BCS 5

CO TO JEST

Wyraźne złogi tłuszczu widoczne w okolicy nasady ogona i żeber, sylwetka wyraźnie opływowa, opasła.

DLACZEGO TO WAŻNE

Nadmierna otyłość obniża płodność, zwiększa ryzyko trudnych porodów u samic i może maskować poważne wady budowy pod grubą warstwą tłuszczu podskórnego.

CO ROBIĆ

Przy zwierzętach hodowlanych o BCS 5 zaplanuj ponowną ocenę EPMURAS po kontrolowanej redukcji kondycji, zanim podejmiesz ostateczną decyzję.

CZĘŚĆ 6

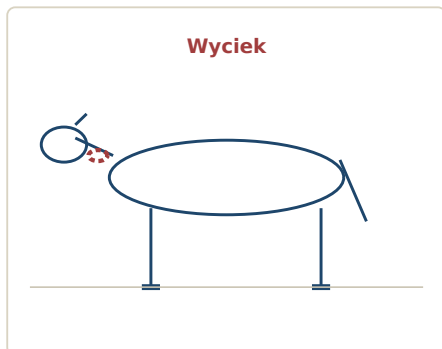
Ogólne sygnały ostrzegawcze zdrowotne

*Sygnały wykraczające poza samą strukturę EPMURAS,
które każdy kupujący powinien umieć rozpoznać podczas oględzin.*

CZĘŚĆ 6 - SYGNAŁY ZDROWOTNE

Wyciek z nosa lub oczu POWAŻNA WADA

Obserwuj z bliska

CO TO JEST

Widoczna wydzielina z nozdrzy lub kącików oczu, przejrzysta, mętna lub ropna, czasem z towarzyszącym zaczerwienieniem błon śluzowych.

DLACZEGO TO WAŻNE

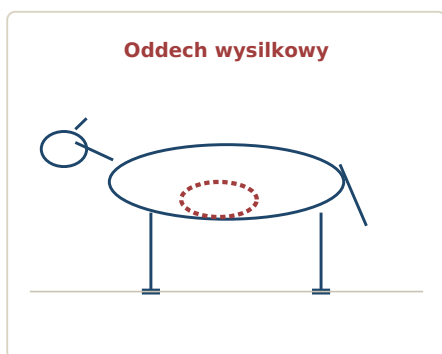
Wyciek z nosa lub oczu jest częstym pierwszym objawem infekcji układu oddechowego, która może szybko rozprzestrzenić się na resztę stada po wprowadzeniu zwierzęcia.

CO ROBIĆ

Nie kupuj zwierzęcia z aktywnym wyciekiem bez wcześniejszej konsultacji weterynaryjnej. Zawsze zastosuj pełną kwarantannę przed włączeniem do stada.

CZĘŚĆ 6 - SYGNAŁY ZDROWOTNE

Kaszel i przyspieszony, wysiłkowy oddech POWAŻNA WADA

Obserwuj w spoczynku

CO TO JEST

Widoczny, powtarzający się kaszel lub wyraźnie przyspieszony, wysiłkowy oddech zwierzęcia pozostającego w spoczynku, bez wcześniejszego wysiłku fizycznego.

DLACZEGO TO WAŻNE

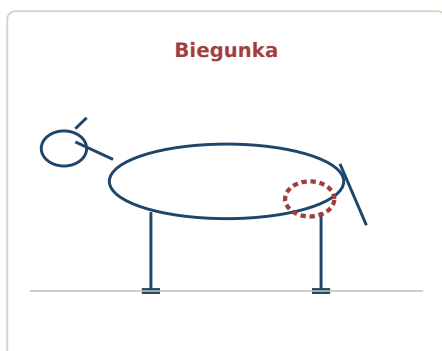
Te objawy sygnalizują możliwy problem układu oddechowego, który obniża wydajność wzrostu i, w przypadku chorób zakaźnych, zagraża zdrowiu całego stada po wprowadzeniu zwierzęcia.

CO ROBIĆ

Obserwuj zwierzę przez kilka minut w spoczynku przed podjęciem decyzji. Utrzymujący się kaszel wymaga konsultacji weterynaryjnej przed zakupem.

CZĘŚĆ 6 - SYGNAŁY ZDROWOTNE

Biegunka widoczna w okolicy zadu POWAŻNA WADA

Obserwuj okolice ogona

CO TO JEST

Zabrudzenia kałowe o luźnej konsystencji widoczne na sierści w okolicy ogona i tylnych kończyn, sygnalizujące bieżącą lub niedawną biegunkę.

DLACZEGO TO WAŻNE

Biegunka może wynikać z infekcji pasożytniczej, bakteryjnej lub wirusowej, wpływając na kondycję zwierzęcia i stanowiąc potencjalne źródło zakażenia dla reszty stada.

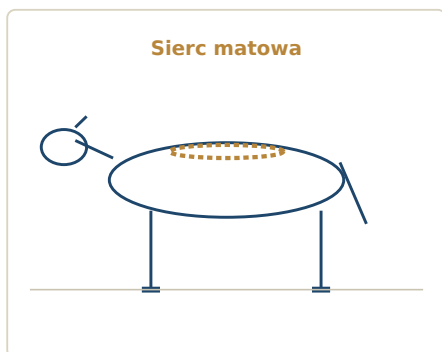
CO ROBIĆ

Sprawdź świeżość objawów i zapytaj o historię zdrowotną zwierzęcia. Rozważ badanie kału przed włączeniem do stada, szczególnie przy zakupie grupowym.

CZĘŚĆ 6 - SYGNAŁY ZDROWOTNE

Nastroszona, matowa sierść

OSTROŻNIE

Sierc matowa

Widok ogólny

CO TO JEST

Sierść pozbawiona naturalnego połysku, nastroszona lub układająca się nierównomiernie, w miejsce gładkiej, przylegającej okrywy typowej dla zdrowego zwierzęcia.

DLACZEGO TO WAŻNE

Matowa, nastroszona sierść jest częstym, niespecyficznym sygnałem przewlekłego stresu, niedożywienia, dużego obciążenia pasożytniczego lub przewlekłej choroby.

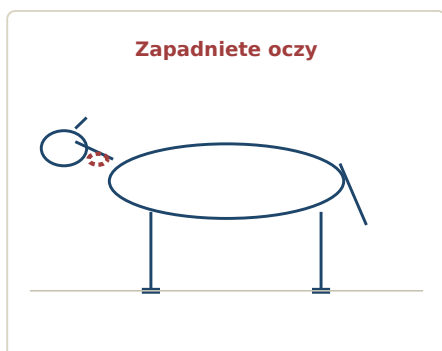
CO ROBIĆ

Traktuj jako sygnał do szerszej oceny stanu zdrowotnego zwierzęcia, nie jako izolowaną wadę kosmetyczną. Zestaw z oceną BCS i historią żywienia.

CZĘŚĆ 6 - SYGNAŁY ZDROWOTNE

Zapadnięte oczy i oznaki odwodnienia

POWAŻNA WADA

Zapadnięte oczy

Widok z bliska

CO TO JEST

Gałki oczne wyraźnie cofnięte w oczodołach, sprawiające wrażenie zapadniętych, często z towarzyszącą suchością błon śluzowych.

DLACZEGO TO WAŻNE

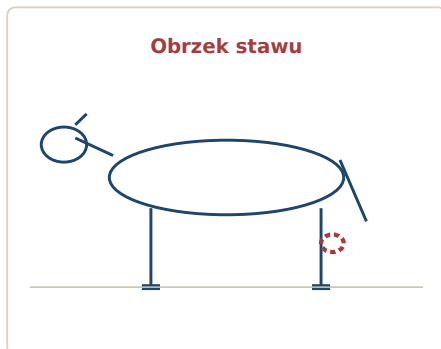
Zapadnięte oczy są klasycznym objawem odwodnienia, które u bydła zwykle towarzyszy poważnej bieguncie, gorączce lub długotrwałemu brakowi dostępu do wody, i wymaga pilnej interwencji.

CO ROBIĆ

Nie kupuj zwierzęcia z widocznymi oznakami odwodnienia. Wymaga natychmiastowej oceny i nawodnienia przed jakąkolwiek dalszą oceną wartości użytkowej.

Obrzęk stawów

POWAŻNA WADA

Porównaj obie strony

CO TO JEST

Widoczne powiększenie obrysu stawu, najczęściej skokowego lub kolanowego, w porównaniu do stawu po przeciwnej stronie ciała, czasem z towarzyszącym ociepleniem lub bolesnością.

DLACZEGO TO WAŻNE

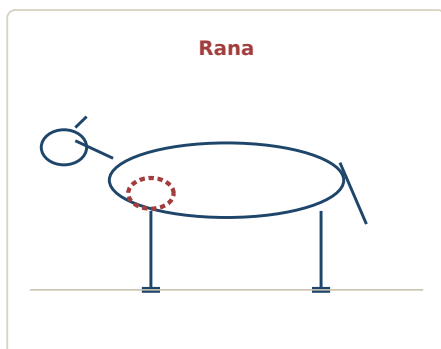
Obrzęk stawu może wynikać z urazu mechanicznego, infekcji bakteryjnej stawu lub przewlekłego przeciążenia wynikającego z wady postawy kończyn, i zwykle pogarsza się bez leczenia.

CO ROBIĆ

Zawsze porównaj obrys obu stawów tej samej pary. Wyraźna, jednostronna asymetria wymaga konsultacji weterynaryjnej przed zakupem.

Rany otwarte lub ropiejące zmiany skórne

POWAŻNA WADA

Widok ogólny

CO TO JEST

Widoczne otwarte rany, strupy z towarzyszącym stanem zapalnym lub ropne zmiany skórne w dowolnej okolicy ciała zwierzęcia.

DLACZEGO TO WAŻNE

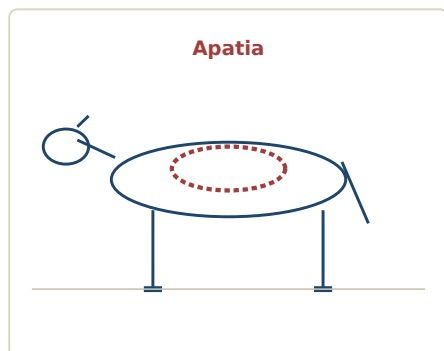
Otwarte rany stanowią wrota zakażenia i mogą sygnalizować urazy mechaniczne, pasożyty zewnętrzne lub choroby skórne o różnym stopniu zaraźliwości dla reszty stada.

CO ROBIĆ

Zidentyfikuj przyczynę przed zakupem, jeśli to możliwe. Zawsze zastosuj kwarantannę i konsultację weterynaryjną przy zmianach o niejasnej przyczynie.

Apatia i brak zainteresowania otoczeniem

POWAŻNA WADA

Obserwacja ogólna

CO TO JEST

Zwierzę wyraźnie mniej czujne i zainteresowane otoczeniem niż reszta grupy, opóźniona reakcja na zbliżanie się człowieka, opuszczona głowa, ograniczony ruch bez wyraźnej przyczyny.

DLACZEGO TO WAŻNE

Apatia jest niespecyficznym, lecz istotnym ogólnym sygnałem złego samopoczucia, mogącym towarzyszyć niemal każdej poważnej chorobie ostrej lub przewlekłej.

CO ROBIĆ

Zawsze porównaj zachowanie z resztą grupy w tych samych warunkach. Wyraźne odstępstwo od normy wymaga dokładniejszego badania przed zakupem.

ZAKOŃCZENIE

Tabela zbiorcza wszystkich wad

*Szybki przegląd wszystkich wad opisanych w atlasie,
z poziomem istotności i zalecanym działaniem.*

Tabela zbiorcza: wszystkie wady w jednym miejscu

Wada	Poziom	Zalecane działanie
Rama ciała wyraźnie za mała	OSTROŻNIE	Sprawdź, czy mała rama odpowiada celowi zakupu. Dla opasu szybkiego tuczu może być akceptowalna, dla buhaja rozplodowego wysokiej klasy zwykle nie.
Rama ciała wyraźnie za duża	OSTROŻNIE	W stadzie krów mamek traktuj to jako sygnał ostrożności, nie automatyczną wadę. Zestaw z oceną wczesności dojrzewania i umięśnienia przed decyzją.
Płytki, workowaty tułów (opóźniona wczesność dojrzewania)	OSTROŻNIE	Sprawdź, czy płytki tułów nie wynika z chwilowego niedożywienia (sprawdź BCS, część 5) zamiast trwałej cechy budowy, zanim wybrakujesz zwierzę.
Płaski udziec (brak umięśnienia w tylnej ćwiartce)	POWAŻNA WADA	Oceń zwierzę w ruchu, z tyłu: wypukłość mięśniowa jest łatwiej widoczna podczas chodu niż w bezruchu. Jeśli defekt się potwierdza, obniż ocenę M.
Wąska łopatka i słabe umięśnienie przednie	OSTROŻNIE	Zestaw tę obserwację z oceną z tyłu (udziec). Jeśli obie partie są słabe, potraktuj to jako spójny sygnał niskiego umięśnienia ogólnego, nie przypadek.
Asymetria umięśnienia między lewą a prawą stroną	OSTROŻNIE	Sprawdź chód zwierzęcia i historię ewentualnych urazów. Wyrażna, niewyjaśniona asymetria zasługuje na konsultację weterynaryjną przed zakupem.
Zbyt wczesne, nadmierne otluszczenie maskujące budowę	OSTROŻNIE	Zawsze notuj BCS obok ocen E, P i M. Przy bardzo wysokim BCS zachowaj ostrożność w interpretacji pozornie dobrej wczesności dojrzewania.
Nadmierna, zwisająca skóra pępkowa	OSTROŻNIE	Sprawdź, czy zwierzę nosi ślady wcześniejszych zranień w tej okolicy. U ras europejskich (Bos taurus) ta wada ma mniejsze znaczenie niż u ras zebu.

Wada	Poziom	Zalecane działanie
Zbyt mała ilość skóry pępkowej u ras zebu	OSTROŻNIE	Znaczenie tej wady rośnie w gorącym, wilgotnym klimacie i maleje w klimacie umiarkowanym. Zestaw z tolerancją na stres cieplny obserwowaną w terenie.
Przepuklina pępkowa	POWAŻNA WADA	Zawsze skonsultuj z lekarzem weterynarii przed zakupem zwierzęcia z widoczną przepukliną. Nigdy nie kwalifikuj takiego zwierzęcia do rozrodu.
Zapalenie lub uraz w okolicy pępkowej u młodych cieląt	POWAŻNA WADA	Wymaga natychmiastowej konsultacji weterynaryjnej. Nie kupuj cielęcia z aktywnym stanem zapalnym pępka bez wcześniejszego leczenia i potwierdzenia wygojenia.
Kończyna słupowata (staw skokowy zbyt prosty)	OSTROŻNIE	Obserwuj zwierzę w ruchu: sztywny, mało elastyczny chód potwierdza wadę. Unikaj kwalifikowania takich zwierząt do wieloletniej pracy w stadzie.
Kończyna sierpowata (staw skokowy zbyt ostry)	OSTROŻNIE	Sprawdź, czy wada nasila się z wiekiem zwierzęcia. U młodych zwierząt niewielkie sierpowate ustawienie bywa akceptowalne, jeśli nie postępuje.
Pęcina zbyt stroma	OSTROŻNIE	Zwróć uwagę na sposób stawiania kończyny podczas chodu: wyraźne, twarde uderzenia racicy o podłoże potwierdzają zbyt sztywną pęcinę.
Pęcina zbyt płaska	OSTROŻNIE	Częściej spotykana u starszych zwierząt jako efekt naturalnego rozluźnienia więzadeł. U młodych zwierząt zasługuje na dodatkową czujność.
Postawa wąska kończyn przednich	OSTROŻNIE	Sprawdź symetrię zużycia obu racic tej samej kończyny. Wyrażna różnica potwierdza problem wynikający z wadliwej postawy.
Postawa szeroka kończyn przednich	OSTROŻNIE	Oceń w zestawieniu z ogólną szerokością klatki piersiowej: u zwierząt o naturalnie szerokiej klatce piersiowej niewielka szerokość postawy jest proporcjonalna i nie stanowi wady.
Postawa krowia (iksowata) kończyn tylnych	POWAŻNA WADA	Traktuj wyraźną postawę krowią jako poważne ostrzeżenie, szczególnie u zwierząt przeznaczonych do wieloletniej pracy w stadzie zarodowym.

Wada	Poziom	Zalecane działanie
Postawa zbyt szeroka kończyn tylnych	OSTROŻNIE	Obserwuj zwierzę podczas dłuższego marszu, jeśli to możliwe: wada często ujawnia się wyraźniej po przejściu większego dystansu.
Kozinorogość (rotacja racic do wewnątrz)	OSTROŻNIE	Sprawdź historię pielęgnacji racic zwierzęcia: regularne przycinanie może częściowo maskować, ale nie eliminuje przyczyny wady.
Rotacja racic na zewnątrz	OSTROŻNIE	Oceń symetrię wielkości obu racic tej samej kończyny jako dodatkowy sygnał potwierdzający długotrwałe nieprawidłowe obciążenie.
Asymetria wielkości racic	OSTROŻNIE	Traktuj jako wskazówkę do dokładniejszej oceny całej postawy kończyny, a nie jako izolowaną, niezależną wadę.
Nadmierny przerost rogu racicowego	OSTROŻNIE	Sprawdź, czy przerost występuje mimo normalnych warunków ścierania (nawierzchnia, ruch). Jeśli tak, potraktuj jako możliwą cechę dziedziczną.
Widoczna kulawizna podczas chodu	POWAŻNA WADA	Zawsze sprawdź, czy kulawizna jest świeża (możliwy uraz, wymaga obserwacji po kilku dniach) czy przewlekła (bardziej prawdopodobna wada strukturalna, wymaga konsultacji weterynaryjnej przed zakupem).
Brak pigmentacji skóry wokół oczu	OSTROŻNIE	Sprawdź, czy w okolicy oczu nie ma już wczesnych zmian skórnych. U zwierząt hodowlanych z tej grupy warto monitorować tę okolicę regularnie co sezon.
Dyskwalifikujące wady zgryzu	POWAŻNA WADA	Sprawdź zgryz u każdego młodego zwierzęcia rozważanego do hodowli zarodowej. Wyraźna wada dyskwalifikuje zwierzę z dalszego rozrodu.
Odwrócony dymorfizm płciowy u samca	POWAŻNA WADA	Traktuj jako silny sygnał do pełnego badania andrologicznego przed zakwalifikowaniem buhaja do rozrodu, niezależnie od pozostałych ocen.
Odwrócony dymorfizm płciowy u samicy	POWAŻNA WADA	Sprawdź historię rozrodczą, jeśli dostępna. Przy braku danych traktuj jako sygnał ostrożności przy kwalifikacji do stada matek.
Wady rogów u ras rogatych	OSTROŻNIE	Róg wrastający w kierunku głowy lub oka wymaga pilnej interwencji weterynaryjnej niezależnie od wartości hodowlanej zwierzęcia.

Wada	Poziom	Zalecane działanie
BCS 1: wychudzenie skrajne	POWAŻNA WADA	Wymaga pilnej poprawy żywienia i wykluczenia przyczyny chorobowej (pasożyty, choroba przewlekła) przed jakąkolwiek oceną wartości hodowlanej.
BCS 2: wychudzenie umiarkowane	OSTROŻNIE	Rozważ ponowną ocenę po poprawie żywienia, zanim podejmiesz decyzję o wybrakowaniu zwierzęcia wyłącznie na podstawie aktualnego wyglądu.
BCS 3: kondycja optymalna	OBSERWUJ	Brak działania: to poziom docelowy dla większości zwierząt ocenianych pod kątem zakupu lub selekcji hodowlanej.
BCS 4: kondycja podwyższona	OSTROŻNIE	Przy ocenie P i M zachowaj ostrożność: sprawdź, czy pozorna głębokość tułowia utrzyma się po ewentualnej redukcji kondycji.
BCS 5: otyłość	POWAŻNA WADA	Przy zwierzętach hodowlanych o BCS 5 zaplanuj ponowną ocenę EPMURAS po kontrolowanej redukcji kondycji, zanim podejmiesz ostateczną decyzję.
Wyciek z nosa lub oczu	POWAŻNA WADA	Nie kupuj zwierzęcia z aktywnym wyciekami bez wcześniejszej konsultacji weterynaryjnej. Zawsze zastosuj pełną kwarantannę przed włączeniem do stada.
Kaszel i przyspieszony, wysiłkowy oddech	POWAŻNA WADA	Obserwuj zwierzę przez kilka minut w spoczynku przed podjęciem decyzji. Utrzymujący się kaszel wymaga konsultacji weterynaryjnej przed zakupem.
Biegunka widoczna w okolicy zadu	POWAŻNA WADA	Sprawdź świeżość objawów i zapytaj o historię zdrowotną zwierzęcia. Rozważ badanie kału przed włączeniem do stada, szczególnie przy zakupie grupowym.
Nastroszona, matowa sierść	OSTROŻNIE	Traktuj jako sygnał do szerszej oceny stanu zdrowotnego zwierzęcia, nie jako izolowaną wadę kosmetyczną. Zestaw z oceną BCS i historią żywienia.
Zapadnięte oczy i oznaki odwodnienia	POWAŻNA WADA	Nie kupuj zwierzęcia z widocznymi oznakami odwodnienia. Wymaga natychmiastowej oceny i nawodnienia przed jakąkolwiek dalszą oceną wartości użytkowej.

Wada	Poziom	Zalecane działanie
Obrzęk stawów	POWAŻNA WADA	Zawsze porównaj obrys obu stawów tej samej pary. Wyrażna, jednostronna asymetria wymaga konsultacji weterynaryjnej przed zakupem.
Rany otwarte lub ropiejące zmiany skórne	POWAŻNA WADA	Zidentyfikuj przyczynę przed zakupem, jeśli to możliwe. Zawsze zastosuj kwarantannę i konsultację weterynaryjną przy zmianach o niejasnej przyczynie.
Apatia i brak zainteresowania otoczeniem	POWAŻNA WADA	Zawsze porównaj zachowanie z resztą grupy w tych samych warunkach. Wyraźne odstępstwo od normy wymaga dokładniejszego badania przed zakupem.

ZAKOŃCZENIE

Jak korzystać z atlasu razem z metodą EPMURAS

Ten atlas najlepiej trzymać otwarty obok karty oceny podczas pracy w terenie: gdy zauważysz coś niepokojącego u ocenianego zwierzęcia, sprawdź odpowiednią stronę, potwierdź rozpoznanie i zdecyduj, czy wada wpływa na ocenę EPMURAS danej cechy, czy wymaga osobnej, natychmiastowej decyzji.

Regularne korzystanie z atlasu przy każdej ocenie stopniowo buduje wprawne oko: z czasem rozpoznawanie tych wad stanie się natychmiastowe, bez potrzeby sprawdzania kolejnych stron.